

LR Seimo nariams

2018-11-08 Nr. 104
I Nr.

NAUJA ŠILUMOS SUPIRKIMO IŠ NEPRIKLAUSOMŲ ŠILUMOS GAMINTOJŲ TVARKA - IŠ ESMĖS KEIČIA VEIKLOS SĄLYGAS VALSTYBĖS REGULIUOJAMAME ŠILUMOS ŪKYJE IR KELIA GRĖSMĘ VARTOTOJŲ APRŪPINIMUI ŠILUMA BEI GALI LEMTI NAUJĄ ŠILUMOS KAINŲ AUGIMO BANGĄ.

Nuo 2018 m. gruodžio 1 d. įsigalios naujos redakcijos Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – VKEKK) 2018 m. vasario 28 d. nutarimu Nr. O3-202 patvirtintas Šilumos gamybos ir supirkimo tvarkos ir sąlygų aprašas (toliau - Naujoji tvarka), kuris gali reikšmingai pakeisti situaciją Lietuvos šilumos ūkyje. Kyla grėsmė, kad bus sugriauti centralizuoto šilumos tiekimo (toliau - CŠT) ekonominiai ir technologiniai pagrindai. Pagal iki šiol beveik 15 metų stabiliai taikytą teisinį reglamentavimą, reguliuojamos CŠT įmonės gaudavo nustatytas pastovias pajamas šilumos gamybos šaltinių palaikymui, o šilumą iš nepriklausomų šilumos gamintojų (toliau - NŠG) supirkdavo tik tuo atveju, jeigu ji buvo pigesnė negu gaminama nuosavose katilinėse (kintamieji kaštai).

Naujoji tvarka įteisina konkurenciją „pilnais kaštais“ – tai yra visas pajamas gaus tos katilinės, kurios tą mėnesį vykdys veiklą, o likusios, atitinkamai, negaus jokių pajamų.

Naujoji tvarka nereguliuojamiems ir laisvai veikiantiems šilumos gamintojams garantuoja gerą verslo aplinką, o reguliuojamiems ir visaip suvaržytiems šilumos tiekėjams kelia didelę riziką prarasti reikšmingą dalį veiklai būtinų pajamų. CŠT įmonės negalės atgauti visų suderintų ir atliktų investicijų į šilumos gamybą. Atitinkamai, neturės lėšų savo finansinių įsipareigojimų vykdymui, taip pat tokia situacija sukels grėsmę šilumos tiekimo saugumui ir patikimumui dėl galimai nepakankamo šilumos tiekėjų veiklos finansinio pajėgumo. Tačiau šios grėsmės nei VKEKK, nei investuotojų nejaudina. Sunaikinus „valdišką“ reguliuojamą šilumos gamintoją atsirastų galimybė didinti šilumos kainas ir siekti didesnio pelno. Tokia tendencija pastebima lyginant šilumos kainas savivaldybių ir privačių operatorių valdomose šilumos tiekimo įmonėse. Dalis privačių operatorių, pašalinti iš šilumos ūkio rinkos, grįžta atgal kaip Nepriklausomi šilumos gamintojai.

Tai aktualu, ne tik tiems miestams, kuriuose jau veikia NŠG, bet ir kitiems miestams, kadangi, Naujoji tvarka suteiks galimybę, pastačius naują katilinę šalia esamos ir pasiūlius nežymią kainos nuolaidą, perimti šilumos gamybą ir visas su ja susijusias pajamas. Šilumos tiekėjui tokiu atveju būtų paliekama tik atsakomybė ir NŠG rezervavimo funkcija. Netekus pajamų ir šilumos tiekėjo šaltinius pakeitus privačiomis katilinėmis atsirastų galimybė didinti šilumos kainas, siekiant nereguliuojamo pelno.

Pagal Vietos savivaldos įstatymą savivaldybės organizuoja šilumos tiekimą savo teritorijoje. Ši funkcija yra detalizuota Šilumos ūkio įstatyme. Tačiau Naujoji tvarka ribos savivaldybių

galimybes priiimti atsakomybę už šilumos tiekimo organizavimą, nes NŠG stato savo katilines ten kur patogiau, bet ne ten, kur jų reikia patikimam šilumos tiekimui.

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijos (toliau - LŠTA) pastangos įtikinti VKEKK, kad nepradėtų įgyvendinti šilumos gamyboje konkurencijos „pilnais kaštais“, nedavė rezultatų ir belieka tikėtis atsakingo politinio sprendimo Seime, koreguojant Šilumos ūkio įstatymą.

Kol nevėlu, LŠTA siūlo objektyviai įvertinti Naujosios tvarkos galimas pasekmes ir sureguliuoti santykius tarp licencijuotų šilumos tiekėjų ir laisvai veikiančių šilumos gamintojų, šią konkurenciją nukreipiant vartotojų naudai – tai yra ne vien siekti nereguliuojamo pelno natūralioje monopolijoje, tačiau mažinti bendruosius šilumos tiekimo kaštus ir mažiausiomis sąnaudomis užtikrinti patikimą ir kokybišką šilumos tiekimą šilumos vartotojams (Šilumos ūkio įstatymo 1 str. 2d.). Tai galima pasiekti organizuojant veiklą vienodomis sąlygomis, nedubliuojant šilumos gamybos įrenginių, bet efektyviai panaudojant jų galią, siekiant vartotojams palankiausių šilumos kainų. Problemos detalizavimas ir siūlomas konkurencijos modelis pateikiami prieduose.

Tikimės supratimo ir palaikymo, svarstant atitinkamas Šilumos ūkio įstatymo pataisas.

PRIDEDAMA:

1. Privatininkai ruošiasi perimti šilumos gamybą iš savivaldybių įmonių. Ar tai atpigins šilumą? - Išsamesni problemos paaiškinimai ir siūlymai inicijuoti Šilumos ūkio įstatymo pataisas (5 l.)
2. LŠTA siūlomas Nepriklausomų šilumos gamintojų ir centralizuoto šilumos tiekimo įmonių santykių galimas modelis (2 l.)

Pagarbiai

Prezidentas

dr. Valdas Lukoševičius